

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

6. De dispensatione illegitimi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

ut distinctam à dispensatione, sic Tuschus V. Legitimat. concl. cum aliis describit.

Et dicitur Principis quod, extincto impedimento illegitimitatis, restituitur quicquid primarum Natalibus, si ab ipsa sui conceptione fuisset legitimus.

2. Quoniam vero legitimatio cum sit favor Principis tollens impedimentum, est amplè interpretanda, dispensatio autem, quia remanente impedimento, restringit leges affigentes multos effectus tali impedimento, est strictè interpretanda, ideo valde diligenter sunt verba Principis perpendenda, ex quibus colligatur, an referri prout continetur legitimatorem totalem, an legitimatorem restrictam, an dispensationem.

3. Et quidem, si Princeps absolute dicat; *Legitimo te ad omnia*; & nihil addat, quod restringat, manifestè est totalis legitimatio. Si vero verba Principis prius significant legitimatorem, & deinde addant restrictionem, erit legitimatio quidem, sed non totalis, ut, si Princeps dicat: *Legitimo te prout ius, dummodo ad talem dignitatem non assumaris*; Vel: *legitimo te, sed talem effectum legitimatorem non habeas*. At, si verba eiusdem Principis in eadem oratione dent legitimatorem, & simul restrictionem, tunc erit dispensatio, ut si dicat *Legitimo te ad Beneficia, & dignitates, non autem ad Beneficia curata. Legitimo te ad Ordines tantummodo Minores*, &c. Sed hæc minutius, lege apud Sanchez lib. 8. de matr. disp. 7. Mol. Covarr. Lotter. l. c. Suar. de cens. d. 50. sect. 5. à n. 7. alioque.

4. Illud denique hic adverte diligenter, sed videndum latius apud citatos, cum Princeps sit alius secularis, qualis est pro hac re nostra Rex v. g. alius Ecclesiasticus, qualis est Summus Pontifex, adverte, inquam, legitimatorem, etiam absolutam concessam ab altero ex his Principibus non tollere omnes effectus illegitimationis, sed eos tantum, ad quos se extendit eius Principis auctoritas: neque enim legitimatus à Rege poterit ordines suscipere, quia Rex non est supra ius Canonicum, nec legitimatus à Pontifice poterit succedere in bonis, vel officiis temporalibus, extra loca ipsi Pontifici temporali iurisdictione subiecta.

§. VI. De Dispensatione illegitimi.

1. Emanante, ut modo diximus, illegitimitate, potest Princeps dispensare illegitimum, ut non obstante tali impedimento, aliquem, vel aliquos actus exercere possit, à quibus per illegitimationem erat arcendus.

2. Dispensatio autem, quamvis sit beneficium Principis; est tamen, ut modo item innuimus, stricti iuris, & odiosa, hoc est strictè debet intelligi. Ita Sanchez. l. 8. de matr. de i. n. 3. & n. 10. Suar. de leg. l. 6. c. 10. præf. n. 4. & c. 11. præf. n. 10. & pluribus ornat Tusch. V. legit. concl. 220. Meroll. l. 2. d. 4. cap. 6. à n. 38. Principis enim Beneficium tunc latissime interpretandum est, quando continet præiudicium solius concedentis, concediturque præter ius, non vero, quando conceditur contra ius, qualis est dispensatio, de qua nos loquimur, quæ conceditur relaxando iura iati contra illegitimos, quos ipsa iura irregulares constituunt.

3. Labor igitur noster in hoc §. erit, ut videamus, quæ restrictione, vel ampliacione (quando verba non sunt clara) intelligenda sunt eiusmodi dispensationes circa irregularitatem, de qua noster est sermo. Nec id melius effici posse video, quam subdendo sequentia, quæ ex data doctrina colliguntur; & adverte, hæc omnia usui esse, non solum pro dispensatione irregularitatis ortæ ex illegitimo Natali; verum etiam ex quocunque alio capite; hic tamen signate ponuntur, quia frequentius pro hoc capite peti, & concedi eiusmodi dispensationes solent.

Signa dispensationis amplæ, vel strictæ.

4. Primo enim dispensatus ad ordines (si nihil aliud Pars III.

addatur) intelligitur solum dispensatus ad primam Tonfuram, & ad minores. Ita Sanchez loc. cit. num. 27. Dico (si nihil aliud addatur) nam, si notum dispensanti fuerit, petentem dispensationem fuisse ordinibus Minoribus initiatum, intelligitur de omnibus Maioribus. Ita Sanchez ibid. secus dispensatio nihil operaretur, & esset inanis.

5. Secundo, dispensatus ad ordines, atque adeo, ut dictum est, ad minores, non, ut habet idem ibid. intelligitur dispensatus ad Beneficia, quia, est res separabilis Ordo Minor à Beneficio, unde non sequitur, concedi hoc, si concedatur illud.

6. Tercio, Dispensatus ad Beneficium intelligitur solum dispensatus ad Beneficia simplicia, lege Barbos. de Pot. Ep. Alleg. 45. n. 7. Lotter. de Reg. Benef. l. 2. quæst. 48. num. 153.

7. Quarto, Dispensatus pari modo ad beneficium, non intelligitur, nisi ad simplex, non vero ad curatum, nec ad Canonicum, nec ad dignitatem Ecclesiæ Cathedralis. Ita ibidem ibid.

8. Quinto, Dispensatus ad Beneficia secularia non intelligitur dispensatus ad regularia, etiam si ipse fiat regularis, lege Samuel de cler. T. 2. d. 6. contr. 23.

9. Sexto, Universaliter dispensatus in uno aliquo genere determinato v. g. ad dignitates, non intelligitur ad Beneficium curatum. Ita Azor. p. 2. l. 6. c. 3. q. 10. Barbos. de potest. Episc. alleg. 45. num. 11. & 13. dignitates enim in Cathedrali, vel Collegiata non includunt curam animarum.

10. Septimo, Dispensatus ad dignitates, etiam si dicatur: *Dispensato te ad omnes dignitates*, non intelligitur ad Episcopatum Ita Azor. l. c. q. 8. Bard. l. n. 14. Episcopatus propriè non est dignitas, sed culmen dignitatis, licet, & probabile contrarium admitat, & certè merito, Mer. T. 2. d. 4. c. 6. n. 59.

11. Contra, Dispensatus ad omnes ordines intelligitur etiam de omnibus Sacris. Ita Sanchez. ibid. num. 26. Dispensatus ad ordinem superiorem v. g. Diaconatum intelligitur etiam de inferioribus v. g. de Subdiaconatu, non vero de superiore v. g. de Sacerdotio. lege Sayr. de cens. l. 6. cap. 11. n. 20.

12. Dispensatus ad Clericatum, seu, ut fiat Clericus, intelligitur ex Sanchez. l. c. n. 26. de omnibus Minoribus, licet intelligi solum de prima Tonfura teneant aliqui, ut Mer. T. 2. d. c. 6. n. 43.

13. Dispensatus ad ordines Sacros. Ita Sà V. disput. n. 14. Sanchez. l. c. n. 48. Meroll. l. c. n. 48. Castrop. T. 1. n. 3. d. 4. p. 9. n. 4. Intelligitur, etiam de Beneficio simplici, quia Ordo Sacer ex iure semper debet, ex Trid. sess. 21. de Ref. c. 2. conferri possit titulum Beneficii; habens enim Patrimonium, vel Pensionem, solum ex dispensatione Episcopi potest, & eodem Concilio, promoveri.

14. An dispensatus ad beneficium maius possit legitime suscipere beneficium minus v. g. dispensatus ad Episcopatum possit suscipere dignitatem Cathedralis Ecclesiæ, vel, dispensatus ad Archiepiscopatum possit suscipere Episcopatum, discrepant Doctores. Negant Sanchez. l. c. n. 32. Sayr. de cens. l. 6. c. 1. n. 22. p. 30. & 30. alique. Concedunt multi apud eundem Sanchez quos sequitur latè Præf. in man. de irreg. d. 2. p. c. 10. n. 19. Id videt latius apud dictum Sanchez. & apud Meroll. l. c. n. 66.

15. Sed adhuc quæres primo, an dispensatus ad Beneficium intelligatur dispensatus ad pensionem?

Respondet. Nobis, qui sustinemus probabile esse, supra cap. 6. §. 3. n. 10. Irregularem posse acquirere puram pensionem, etiam Ecclesiasticam facilis est huius quæstionis resolutio. Dicimus enim superfluum nobis esse quæreret, an dispensatus ad beneficium intelligatur dispensatus ad puram pensionem; Nos enim negamus ad acquirendam pensionem, opus esse dispensatione. In sententia eorum, qui id non admittunt, is quærat, cui ortum est id quærendi.

16. Quæres secundo, Si orator, id est is, qui petit dispensationem, postulat absolute dispensari sibi in defectu

O o 2 Natalium

Natalium, & Pontifex absolute respondeat: (dispensamus) quomodo interpretanda est huiusmodi dispensatio?

Respondeo. De rigore iuris strictè, atque aded ad unicum tantum actum, seu effectum, puta solum ad Ordines Minores, propter rationem modo *num. 2.* dictam, at de stylo Curie, large, atque ad omnes effectus, quos Pontifex potest. Ratio est, quia Pontifex nunquam solet dispensare sic absolute (dispensamus) nisi, quando vult habitum reddere Oratorem ad omnes effectus, à quibus irregularis arcebat. Et sub hac distinctione interpretandi sunt *Suar. de cens. d. 4. l. 1. sect. 3. n. 3.* Sanchez *l. c. n. 28.* Castrop. *l. c. p. 10. n. 2.* Merol. *l. c. n. 47.* & alij, dum dicunt dispensationem absolute datam concedere omnes effectus.

§. V II. Quid exponere debeat illegitimus, quando petit dispensationem.

Vbi

De illa clausula (*Dummodo incontinentia Præternaturalis imitator non sit.*)

1. Quamvis, spectato iure, aliqua posset tacere Orator, seu postulans dispensationem Natalium, spectato tamen stylo Curie, qui certè, ne in multis ambiguitates, & scrupulos involvaris, est observandus, scito hanc dispensationem non subsistere firmiter, nisi exprimat defectus, super quo dispensari debet, omnesque illius qualitates, quibus moveri Pontifex potest ad gratiam concedendam, negandamve. Quare exprimendum est, an parentes fuerint soluti, an coniugati, an Voto solemnium Castitatis adstricti, an per adulterium, vel sacrilegium ex utraque parte patratum, an per incestum ex affinitate, vel consanguinitate, & quo gradu. Ita *Pyr. Corradus in praxi dispens. l. 3. c. 1. Samuel. de elec. contr. 22. fol. m. 400.* Leand. de irreg. d. 4. q. 61. & 62. alique.

2. Addit *ibidem* Corradus, id etiam esse quododiendum ab iis, qui petunt dispensationem à suis superioribus regularibus, quando hi gaudent privilegio legitimandi suos. Sed *Leander loc. cit. q. 84.* probabile iudicat, tunc qualitatem illegitimationis non necessario explicandam, quia superiores regulares semper intendunt tollere absolute hanc irregularitatem ex quacumque tandem causa provenierit. Certè id probabile esse, insinuari nolo.

3. Huc per occasionem reducamus explicationem illius clausulæ, quæ solet apponi in rescripto huius dispensationis, scilicet (*Dummodo incontinentia præternaturalis imitator non sit.*) Nec profecto alia explicatio requiritur, nisi, ut videamus, an conditionem importet, ita, ut, si ea non servetur, nulla sit dispensatio.

4. Respondeo. Mandosius de signat. Gratia super defectu natali. Vide etiam *Lotter. de re Benef. T. 1. l. 2. q. 48. n. 137.* dicit, non inducere conditionem; si enim esset conditio, infinita (inquit) dispensationes nullæ redderentur. *P. Præter loc. cit.* censet incontinentia, si sit notoria, dispensationem sub dicta clausula, fore nullam, nihilque Oratori favere, quia notoria incontinentia maximè est detestabilis Ecclesiæ, at fore validam, ait, atque Oratori favere, si sit occulta.

§. V III. Quis dispensare potest in irregularitate ex defectu Natalium?

1. DE SUPREMO Pontifice non est dubium. De Prælatibus Regularibus, & de Commissario Bullæ Cruciatæ innui supra *c. 15. §. 1.* Nunc ergo solum est de Episcopis agendum.

2. Dico primo, nec Episcopum, & consequenter nec Capitulum, Sede Vacante, nec Vicarium Generalem, &c. posse dispensare illegitimum ad ordines Sacros, nec ad Beneficia Sacros Ordines requirientia. Patet id ex universali doctrina, qua inferior non potest dispensare in lege superioris, &c.

3. Dico secundo, posse tamen Episcopum, cum ad primam cumque Aliquo timo fuit Dico. sic etiam ex capla demarata, ut item ad illa Beneficia simplicia, quæ non requirunt in accipiente, nisi primam Tonsuram, vel dicitur ex *de filiis Presbyter in 6.* ut communiter notatur à Doct. ribus, ut *Suar. de cens. d. 40. l. 1. §. 1. n. 2.* *Suar. de cens. d. 40. l. 1. §. 8.* *Lotter. de re Benef. T. 1. l. 2. q. 48.* *Goges de Presbyteris in 6.* Imò si ad sit aliquod Beneficium simplex, non ex iure communi, sane, quia Episcopus potest tunc suo statuto ex causa dispensare, poterit item ex causa admittit illegitimum ad tale Beneficium.

4. Sic, quia sæpe id non advertunt Episcopi, illud moneo, quod alibi universaliter dictum est, nempe ad dispensationem expediendam circa disposita à iure debent multo magis adesse causam rationabilem, secus imitari esse, nec solum illicitam, ad eam enim, quæ sunt iuris communis, non habet Episcopus absolutam potestatem.

5. Dixi (sua Dico. sic) ut notarem, suo familiari naturali, si is fuerit alterius Diocesis, non possit Episcopus hanc dispensationem conferre: sunt enim duo privilegia admittit illegitimum ad ordines, & dispensare eodem in Natalibus. Quare, quamvis Episcopus illud possit; non potest hoc, quia potestas dispensandi, non tendit ad diversa, quæ separata subsistere possunt, & separatis non fit illatio. Ita colligitur ex *C. ad iustitiam de Decimis.*

6. Non nego tamen, posse Episcopum huius Diocesis, admittit ad Beneficium simplex, cum, qui à suo Episcopo fuit dispensatus ad ordines Minores, nullo fuit ritè initiatus, quia tunc impedimentum illegitimi sanguinis iam ritè ablatum à suo Episcopo, quod hanc effectum fuit.

7. Ex dictis sequitur, posse ut vult *Barb. de p. Episcopi p. 2. alleg. 45. n. 22.* *Bellet. de p. Clerici p. 1. c. de dispens. Cler. §. 3. n. 27.* Episcopum dispensare illegitimum ad Canonicatum Ecclesiæ Collegiatæ, etiam indigne, non requirunt ordinem Sacrum, & dimidias portiones, & ad inferiora Beneficia Ecclesiæ Cathedralis, etiam si huius accessione sit adiuncta animatum cura: hæc enim sunt Beneficia ex se simplicia.

8. Contra, sequitur, non posse Episcopum dispensare prædictum ad Canonicatum Ecclesiæ Cathedralis, qui Tridentinum *sess. 44. c. 12. de Refor. his Canonibus* adnexuit ordinem Sacrum. Cum ergo Episcopus non possit dispensare illegitimum ad ordines Sacros, nec potest ad eiusmodi Canonicum. Imò puto ap. *Barb. l. c. n. 31.* & *Sayr. l. c. 15.* (quicquid cum *Prælat. c. alij* communiter dicant) etiam ante Trident. & nunc, ubi Tridentinum non esset receptum, non posse. Ratio est, quia, cuiusmodi Canonicatus longè præstant Beneficiis simplicibus, & ceduntque proximè ad dignitatem; nam propterea à Canonici sunt de Concilio Episcopi, admittuntur ad eiusdem osculum, vocantur ab eodem fratres, eliguntur in Iudices Conservatores per privilegia Mendacitatem, iisdem committuntur rescripta Pontificia, &c.

9. Super sunt duæ difficultates. Altera, an cum illegitimo promotus ad ordinem Sacrum bona fide, post Episcopum dispensare, ad illum exercendum, & ad ultiores suscipiendos?

10. Respondeo. Quamvis *Navarrus lib. 1. Con. Tr. de filiis Presbyter. conf. 4. n. 2.* *Castri. l. 6. d. de cens. q. 9. n. 1.* *Laym. l. 2. tr. 5. p. 5. c. 5.* alique concedant; tamen in ego, & *Suar. de cens. d. 40. l. 1. §. 1. n. 2.* acquiescere non possumus, quia bona fides æquè in hoc, atque mala, non tollit impedimentum illegitimi Natalis. Qua ratione ergo poterit inferior Papa illi dispensare? Contrarium tamen hoc est *Navarrus* opinionem non improbabilem esse, p. nuntiat *Dian. p. 10. tr. 1. r. 24.* cui tunc ego suffragor, quando aliquam vis significaverit, unde, ad probabilitatem hanc inveniendam, penetrare valeamus.

21. Dices. Ecclesiæ hunc ligatum bona fide Sacra co-